OCENA SYTUACJI W HANDLU ZAGRANICZNYM W 2016 ROKU
(na podstawie danych wstępnych GUS)

Synteza

Według wstępnych danych GUS **rok 2016 przyniósł wzrost polskiego eksportu o 2,3%** (do 183,6 mld EUR), **importu o 0,9%** (do 178,9 mld EUR) oraz **dalsze znaczące zwiększenie nadwyżki obrotów** (ponad 2-krotne, do blisko 4,8 mld EUR). Jakkolwiek był to słabszy wynik niż przewidywano w pierwotnych prognozach, to jednocześnie zdecydowanie lepszy niż zakładano ostatnio (głównie w wyniku notowanego w ostatnich miesiącach 2016 r. wyraźnego ożywienia w niemieckim handlu).

Niższy niż w poprzednich latach wzrost polskich obrotów wpisał się w ogólnoświatową tendencję gwałtowanego wyhamowania handlu w 2016 r. Co więcej na polski handel w 2016 r. szczególnie niekorzystnie oddziaływało wyhamowanie w skali roku obrotów towarowych u naszego głównego partnera handlowego, Niemiec.

W 2016 r. eksport do UE wzrósł ponad 4-krotnie wolniej niż przed rokiem, tj. o 2,6% (do 146,3 mld EUR), w tym do Niemiec o 3,1%, Wielkiej Brytanii o 0,1%, Czech o 1,2%, Francji o 1,5%, Włoch o 1,8% oraz Niderlandów o 3,4%.

Inaczej niż w przypadku krajów UE, rok 2016 przyniósł ożywienie wywozu do pozostałych krajów rozwiniętych (spoza UE) – wzrost o 5,6% (do 12 mld EUR). W głównej mierze wynikało to z dynamicznego zwiększenia eksportu do Stanów Zjednoczonych (o 7,8%), Kanady (o ok. 12%), Szwajcarii (o 8,4%) oraz Izraela (o 12%). Z drugiej strony, już trzeci rok z rzędu notowano spadki sprzedaży do Norwegii (o ok. 9% w 2016 r.).

W 2016 r. pewne ożywienie odnotowano także w sprzedaży na rynki WNP, gdzie eksport wzrósł o 4,5%, (do 10,6 mld EUR), w tym do Rosji o 1,9%, na Ukrainę o ok. 16% oraz na Białoruś o 2%. Należy jednak zaznaczyć, że te relatywnie korzystne wyniki są efektem niskiej bazy odniesienia.

Notowane od początku roku spadki wywozu do pozostałych krajów słabiej rozwiniętych (poza WNP) przełożyły się na jego zmniejszenie w skali całego roku o ponad 5% (do 14,7 mld EUR). Szczególnie zadecydował o tym spadek sprzedaży do Chin (o 5%), Zjednoczonych Emiratów Arabskich (o 15%), Singapuru (o blisko 30%) oraz Meksyku (o prawie 20%). Wzrost eksport do Turcji spowolnił do 0,7% (podczas gdy w 2015 r. zwiększył się o prawie 20%). Tych niekorzystnych zmian nie zdołał zrekompensować dynamiczny wzrost sprzedaży m.in. do: Serbii (o ok. 14%), Arabii Saudyjskiej (o ok. 18%) czy Indii (o prawie 45%).

W ujęciu przedmiotowym niższą niż przed rokiem dynamikę eksportu odnotowano w przypadku większości grup produktów. Wzrost sprzedaży najważniejszych w obrotach, wyrobów elektromaszynowych spowolnił do 1,8% (wobec ponad 11% w 2015 r.), artykułów rolno-spożywczych do 1,2% (wobec ponad 9%), a sprzedaż wyrobów metalurgicznych spadła o 3,2% (wobec niewielkiego wzrostu w roku poprzednim). Wywóz wyrobów przemysłu lekkiego, czyli produktów, których eksport od początku 2016 roku rósł najszybciej, wzrósł z kolei o 12,2%. Jakkolwiek był to bardzo dobry wynik na tle innych grup towarów, to jednocześnie o ponad 5 pkt. proc. gorszy niż przed rokiem.

1. Koniunkturalne uwarunkowania zmian obrotów towarowych w 2016 roku

Po blisko dekadzie od ostatniego kryzysu finansowego, globalna gospodarka znowu znalazła się w pułapce niskiego wzrostu. Według szacunków Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW) światowy wzrost gospodarczy w roku 2016 wyniósł 3,1%, czyli był o 0,1 pkt. proc. wolniejszy niż przed rokiem i jednocześnie najniższy od 2009 r. W decydującej mierze było to uwarunkowane znacznym spowolnieniem wzrostu w krajach rozwiniętych (z 2,1% w 2015 r. do 1,6% w 2016 r.), bowiem rynki rozwijające się i słabiej rozwinięte odnotowały taki sam wzrost jak w 2015 r. (tj. 4,1%).

W 2016 r. sytuacja gospodarcza, społeczna i polityczna zmieniała się bardzo dynamicznie, co też miało swoje odzwierciedlenie w weryfikacji prognoz globalnego wzrostu przez różne ośrodki analityczne. Wzrost produktu globalnego na rok 2016 prognozowany pierwotnie przez MFW na poziomie 3,4% został w kwietniu obniżony do 3,2%, a następnie w lipcu do 3,1%. Ten ostatni szacunek został podtrzymany zarówno w październikowych, jak i styczniowych projekcjach.

Tabela 1. Zmiany prognoz wzrostu PKB dla świata i wybranych rynków oraz globalnego handlu na rok 2016 (wg MFW, w %)

	I/16	IV/16	VII/16	X/16	I/17
Świat	**3,4**	**3,2**	**3,1**	**3,1**	**3,1**
Kraje rozwinięte	2,1	1,9	1,8	1,6	1,6
Stany Zjednoczone	2,6	2,4	2,2	1,6	1,6
Strefa euro	1,7	1,5	1,6	1,7	1,7
Niemcy	1,7	1,5	1,6	1,7	1,7
Francja	1,3	1,1	1,5	1,3	1,3
Włochy	1,3	1,0	0,9	0,8	0,9
Hiszpania	2,7	2,6	2,6	3,1	3,2
Japonia	1,0	0,5	0,3	0,5	0,9
Wielka Brytania	2,2	1,9	1,7	1,8	2,0
Kanada	1,7	1,5	1,4	1,2	1,3
Kraje rozwijające się	4,3	4,1	4,1	4,2	4,1
WNP	0,0	-1,1	-0,6	-0,3	-0,1
Rosja	-1,0	-1,8	-1,2	-0,8	-0,6
Rozwijające się kraje Azji	6,3	6,4	6,4	6,5	6,3
Chiny	6,3	6,5	6,6	6,6	6,7
Indie	7,5	7,5	7,4	7,6	6,6
Wolumen światowego handlu (towary i usługi)	**3,4**	**3,1**	**2,7**	**2,3**	**1,9**

Źródło: DSR MR na podstawie danych MFW.

Wśród ważniejszych czynników, które zadecydowały o spowolnieniu globalnego wzrostu gospodarczego oraz o korektach *in minus* jego projekcji należy wskazać m.in.:

- Utrzymujący się w 2016 r. słaby popyt oraz wyhamowanie wymiany handlowej, co miało negatywny wpływ na produktywność.
- Niski poziom zarówno publicznych, jak i prywatnych inwestycji.
- Spowolnienie wzrostu PKB i wymiany handlowej w Chinach oraz innych państwach azjatyckich gospodarczo powiązanych z Chinami. W rezultacie, już szósty rok z rzędu, notowano spowolnienie tempa wzrostu PKB azjatyckich rynków wschodzących i rozwijających się (do 6,3% w 2016 r.).
- Narastający brak zaufania społeczeństw do rządów, polityk narodowych oraz do współpracy międzynarodowej, czego objawem były m.in. wynik referendum w Wielkiej Brytanii nt. jej

członkostwa w UE oraz wygrana Donalda Trumpa w amerykańskich wyborach prezydenckich. Przełożyło się to na wzrost niepokoju i niepewności dot. przyszłych relacji UE z Wielka Brytanią oraz polityki USA.
- Utrzymanie sankcji gospodarczych wobec Rosji.
- Utrzymanie recesji w krajach Wspólnoty Niepodległych Państw (-0,1% w 2016 r.), w tym w Rosji na poziomie -0,6%.
- Trwające w różnych regionach świata napięcia geopolityczne oraz nasilanie się terroryzmu.
- Dalsze spadki cen ropy naftowej (o ponad 15% w 2016 r.).

Wiele z niekorzystnych zjawisk, które miały miejsce w 2016 r., można tłumaczyć brakiem odpowiednich działań ze strony rządzących, w tym rezygnacją z reform strukturalnych. Wg OECD, po kryzysie finansowym 2008/2009, proces przeprowadzania reform gospodarczych w wielu krajach wyraźnie wyhamował, coraz bardziej uwidaczniały się nierówności społeczne, co z kolei zaczęło rodzić wrogość wobec elit rządzących.

Rok 2016 był także okresem narastającego niezadowolenia wobec postępującej globalizacji i integracji gospodarczej. Procesy te zaczęły być obwinianie za niski wzrost gospodarczy, bezrobocie, stagnację wynagrodzeń i nierówności społeczne. W konsekwencji proces liberalizacji handlu znacząco wyhamował, co więcej poszczególne kraje coraz częściej sięgały do środków protekcjonistycznych. Zgodnie z danymi Banku Światowego w 2016 r. państwa G20 zastosowały więcej restrykcji handlowych niż środków ułatwiających handel. Znacząco także spowolnił proces fragmentaryzacji produkcji w ramach międzynarodowych łańcuchów produkcji (ang. *Global Value Chains*). Wśród państw wysoko rozwiniętych ten proces najbardziej wyhamował w Stanach Zjednoczonych oraz Japonii. Z kolei państwa azjatyckie w coraz większym stopniu zaczęły się koncentrować na regionalnych łańcuchach produkcji kosztem łańcuchów o zasięgu globalnym.

Wszystko to przełożyło się na wyhamowanie globalnego handlu. Wg MFW w 2016 r. wolumen światowego handlu towarów i usług wzrósł - nie licząc kryzysowego roku 2009 - najwolniej od 2001 r. W roku ubiegłym sytuacja w globalnym handlu pogarszała się tak dynamicznie, że projekcje dot. jego wzrostu podlegały systematycznym korektom *in minus*, w tym w stopniu znacznie bardziej drastycznym i częstszym niż globalnego PKB. W styczniu 2016 r. MFW prognozował, że w skali roku światowy handel wzrośnie w takim samym tempie co PKB, tj. o 3,4%, w kwietniu, że będzie to wzrost nieznacznie wolniejszy niż PKB – na poziomie 3,1%. Następnie w lipcowych projekcjach tempo wzrostu handlu zostało obniżone do 2,7%, po czym w październiku do 2,3%. Zgodnie z ostatnimi szacunkami MFW ze stycznia 2017 r., globalny wolumen handlu w 2016 r. wzrósł zaledwie o 1,9%, tj. o 1,5 pkt. proc. wolniej niż pierwotnie przewidywano i jednocześnie o 1,2 pkt. proc. wolniej niż światowy PKB.

W 2016 r. nieznacznie szybsze tempo wzrostu wolumenu towarów i usług odnotowano w grupie państw rozwiniętych gospodarczo (o 2%) niż rozwijających się i słabiej rozwiniętych (o 1,8%), z tym że w przypadku tej pierwszej grupy było to 2-krotne wyhamowanie, podczas gdy dla tej drugiej oznaczało 6-krotne przyspieszenie.

Największy wpływ na dynamikę polskiego eksportu w 2016 r. miała z naturalnych względów sytuacja na ważniejszych rynkach unijnych, zwłaszcza w Niemczech. Zgodnie z szacunkami Komisji Europejskiej, w 2016 r. PKB UE wzrósł o 1,9%, czyli o 0,3 pkt. proc. wolniej niż przed rokiem. Tempo wzrostu gospodarczego strefy euro z kolei wyhamowało, do 1,7% wobec 2% wzrostu w 2015 r. W 2016 r., inaczej niż w poprzednich latach, wszystkie państwa członkowskie zanotowały wzrost gospodarczy, w tym najszybszy Rumunia (4,9%), Irlandia (4,3%), a najsłabszy Grecja (0,3%), Włochy (0,9%) i Dania (1%). Głównym motorem wzrostu krajów unijnych była konsumpcja prywatna. Ponadto czynnikami korzystnie oddziałującymi na wzrost w UE były niskie ceny ropy naftowej, niski

kurs wymiany euro oraz poprawa na rynku pracy. Z drugiej strony rok 2016 przyniósł – analogicznie jak w skali globalnej – wyraźne wyhamowanie unijnego handlu. Po notowanym w 2015 r. wzroście wolumenu eksportu towarów i usług UE o 6,4%, w kolejnym roku spowolnił on do 2,8%, w tym w strefie euro do 2,7%. Z kolei wolumen importu spowolnił do 3,5% w przypadku UE oraz do 3,3% w strefie euro podczas gdy przed rokiem były to wzrosty na poziomie odpowiednio: 6,2% i 6,4%.

Gospodarka naszego najważniejszego partnera handlowego, Niemiec rozwiała się w tempie 1,9%[1]. Był to wzrost o 0,2 pkt. proc. wyższy niż w 2015 r. i jednocześnie wyższy niż średni z ostatnich 10 lat (1,4%). Głównym motorem wzrostu gospodarki niemieckiej była konsumpcja. Wydatki gospodarstw domowych wzrosły podobnie jak w roku 2015, tj. o 2%, natomiast wyraźnie przyspieszyły wydatki rządowe (wzrost o 4%)[2]. Jedną z przyczyn tak dynamicznego ich przyspieszenia był wzrost kosztów w związku ze wzmożonym napływem imigrantów do Niemiec. Wzrost gospodarczy naszego sąsiada był także wspierany przyspieszeniem nakładów brutto na środki trwałe, w tym szczególnie w sektorze budowlanym. Z drugiej strony, co jest szczególnie ważne z punku widzenia naszego handlu, niekorzystne zmiany zanotowano w niemieckich obrotach. W 2016 r. wolumen niemieckiego eksportu towarów i usług wzrósł o 2,5% (wobec 5,2% w 2015 r.), a importu o 3,4% (wobec 5,5% w 2015 r.). Z kolei w ujęciu wartościowym (w EUR), w 2016 r. niemiecki eksport towarów wzrósł zaledwie o 1,2%, a import o 0,6% podczas gdy w 2015 r. były to wzrosty na poziomie 6,2% i 4,3%.

2. Obroty towarowe ogółem w 2016 roku

Globalne uwarunkowania determinowały polski handel zagraniczny w 2016 r., który zanotował spowolnienie wzrostu do 2,3% po stronie eksportu (183,6 mld EUR) oraz do 0,9% po stronie importu (178,9 mld EUR). Pozytywnym zjawiskiem jest jednak to, że drugi rok z rzędu wartość eksportu przewyższała import, co pozwoliło wygenerować nadwyżkę obrotów w wysokości blisko 4,8 mld EUR, tj. 2-krotnie wyższą niż w 2015 r.

Wykres 1. Obroty towarowe Polski w okresie 2010 – 2016 (w mln EUR)

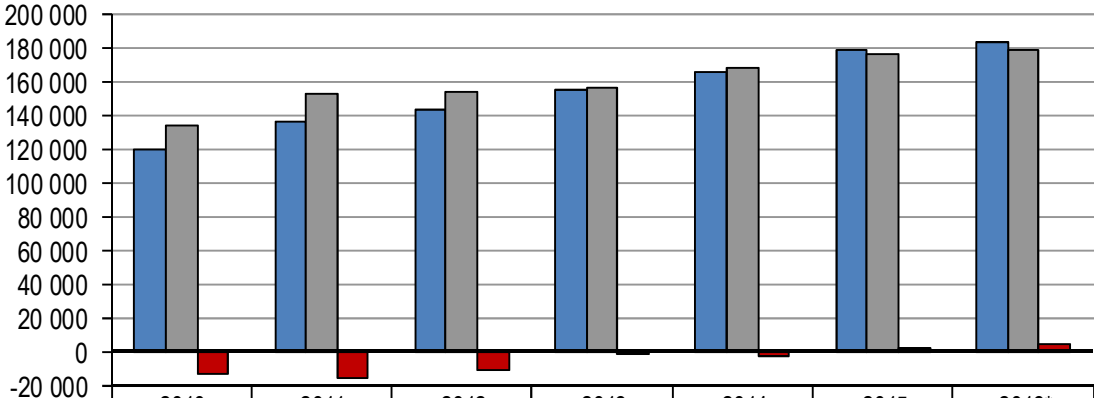

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
Eksport	120 373	136 694	143 456	154 994	165 774	179 578	183 634
Import	134 188	152 568	154 040	156 978	168 432	177 233	178 874
Saldo	-13 815	-15 875	-10 584	-1 984	-2 659	2 345	4 760

*Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS, *dane wstępne.*

Tempo wzrostu eksportu w analizowanym okresie było najniższe od czasu kryzysu finansowego w 2009 r. oraz ok. 5-krotnie niższe niż średnioroczne tempo wzrostu eksportu w ciągu ostatnich 15 lat. Jednocześnie w 2016 r. została odwrócona – notowana w poprzednich latach - tendencja do wyraźnie szybszego wzrostu eksportu niż PKB.

[1] Dane Komisji Europejskiej (MFW szacuje, ze był to wzrost na poziomie 1,7%).
[2] Dane niemieckiego urzędu statystycznego.

Wykres 2. Dynamika eksportu i importu w okresie 2001-2016 (r/r)

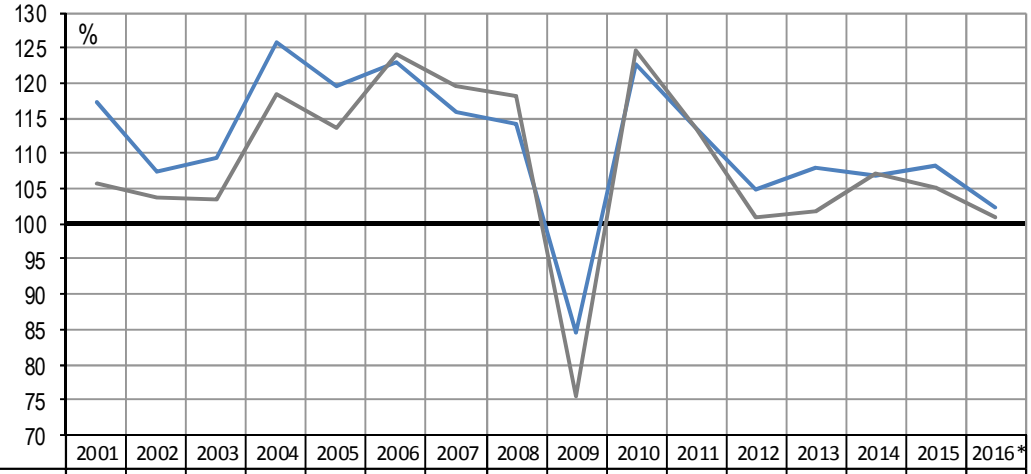

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
Eksport	117,4	107,5	109,5	125,7	119,6	123,1	115,8	114,1	84,5	122,6	113,6	104,9	108,0	107,0	108,3	102,3
Import	105,8	103,7	103,4	118,4	113,8	124,2	119,5	118,3	75,5	124,8	113,7	101,0	101,9	107,3	105,2	100,9

*Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS, *dane wstępne*

Wykres 3. Tempo wzrostu eksportu i PKB w okresie 2001-2016 (r/r)

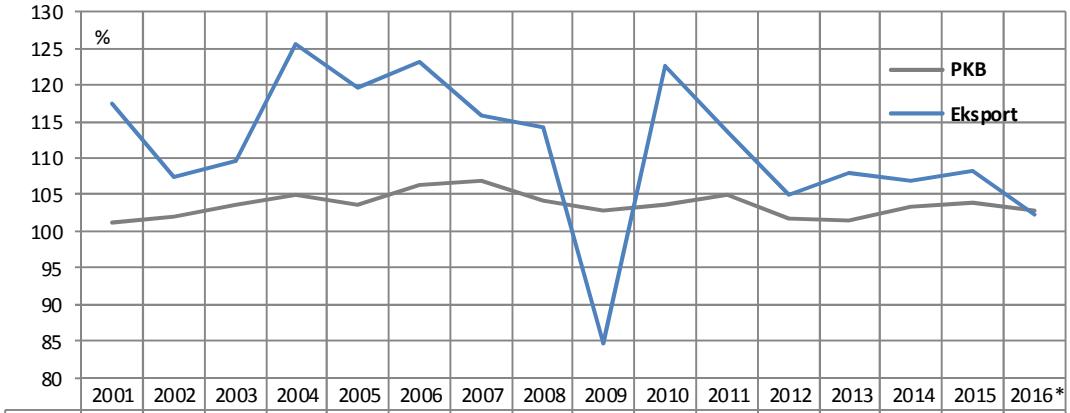

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
PKB	101,2	102,0	103,6	105,1	103,5	106,2	107,0	104,2	102,8	103,6	105,0	101,6	101,4	103,3	103,9	102,8
Eksport	117,4	107,5	109,5	125,7	119,6	123,1	115,8	114,1	84,5	122,6	113,6	104,9	108,0	107,0	108,3	102,3

*Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS, *dane wstępne.*

Jak widać w poniższej tabeli, w 2016 r. zdecydowanie szybciej, niż w ujęciu euro, zwiększyły się obroty wyrażone w złotych (eksport wzrósł o 6,3%, a import o 4,9%). Wynikało to z umocnienia euro wobec naszej waluty o 4,3% w skali roku. Podobna sytuacja miała miejsce w przypadku obrotów wyrażonych w drugiej najważniejszej w naszych rozliczeniach walucie, tj. dolarach. W rezultacie umocnienia dolara wobec PLN o 4,6% w 2016 r., eksport wyrażony w tej walucie wzrósł zaledwie o 1,7%, a import o 0,4%.

Tabela 2. Obroty towarowe Polski ogółem w 2016* r.

	Wartość			Dynamika (r/r)	
	eksport	import	saldo	eksport	import
mln EUR	183 634	178 874	4 760	102,3	100,9
mln USD	203 725	198 421	5 304	101,7	100,4
mln PLN	798 199	777 539	20 660	106,3	104,9

Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS, dane wstępne.*

Wykres 4. Dynamika eksportu w ujęciu EUR i PLN na tle dynamiki kursu PLN/EUR w latach 2010 - 2016 (r/r)

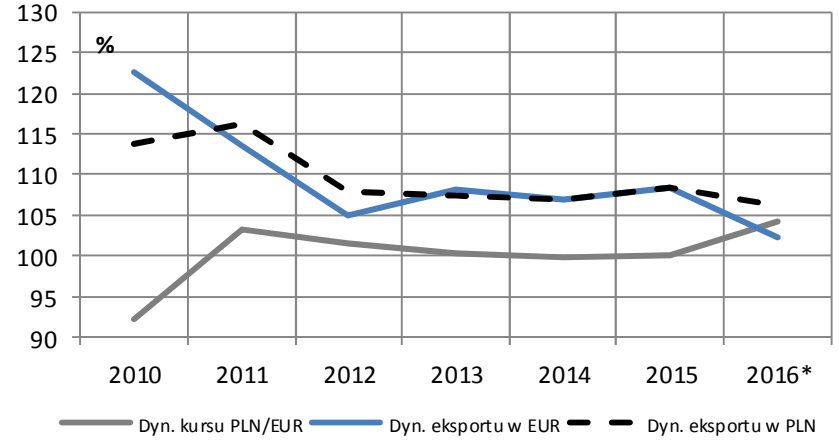

Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS i NBP; dane dot. dynamiki eksportu w 2016 r. są danymi wstępnymi.

3. Zmiany obrotów w przekroju geograficznym

W 2016 r. eksport na rynki rozwinięte zwiększył się o 2,9% (do blisko 158,4 mld EUR), import o 2,6% (do 121,5 mld EUR), co oznaczało odpowiednio: ponad 3,5-krotne oraz ponad 2,5-krotne spowolnienie w stosunku do 2015 r. Jednocześnie utrzymujące się wyprzedzenie eksportowe względem importu zaowocowało dalszym zwiększeniem nadwyżki - o blisko 1,4 mld EUR, do 36,8 mld EUR.

Wykres 5. Dynamika polskiego handlu z krajami rozwiniętymi gospodarczo oraz z Unią Europejską w latach 2010-2016* (r/r)

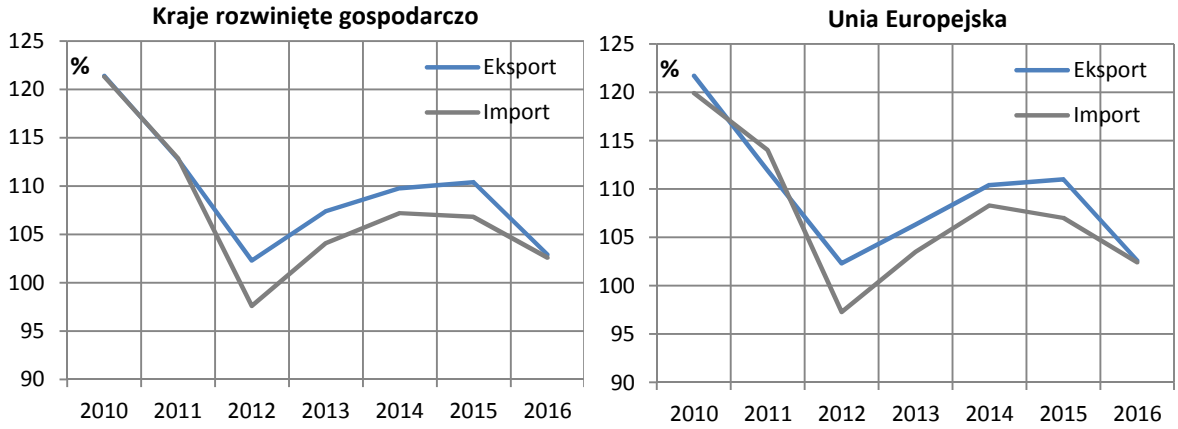

*Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS, * za rok 2016 dane wstępne.*

Eksport do UE zwiększył się zaledwie o 2,6% (do 146,3 mld EUR), w tym do krajów strefy euro o 2,5% (do 103,9 mld EUR), a do pozostałych o 3% (do prawie 42,5 mld EUR). W 2016 r. wzrost sprzedaży odnotowano do 22 krajów unijnych, z tym że do 20-stu z nich był on wolniejszy niż przed rokiem. Wśród ważniejszych rynków UE najbardziej - w stosunku do 2015 r. - spowolnił eksport na następujące rynki:

- brytyjski – w 2016 r. odnotowano niemalże stagnację sprzedaży podczas gdy przed rokiem był to wzrost na poziomie 14,5%. Taki wynik był rezultatem spadku eksportu najważniejszych w obrotach wyrobów elektromaszynowych – o blisko 3%, w tym *maszyn i urządzeń elektrycznych i mechanicznych oraz ich części* – o ok. 2,5%.

- włoski – po 15,5% zwiększeniu wywozu w 2015 r., rok 2016 przyniósł jego wzrost zaledwie o 1,8%.
- holenderski – blisko 4,5-krotne spowolnienie wzrostu, do 3,4%.
- czeski – spowolnienie wzrostu do 1,2% wobec 11,2% w 2015 r.
- bułgarski – jakkolwiek eksport na ten rynek spowolnił w stosunku do roku poprzedniego aż o blisko 10 pkt. proc., to jednocześnie jego wzrost był bardzo wysoki (o 12,6%), w tym najwyższy spośród państw unijnych.
- hiszpański – eksport wzrósł o 6,4%, tj. o ok. 9,5 pkt. proc. wolniej niż w 2015 r.
- austriacki – 3,7-krotne wyhamowanie wzrostu, do 3,4%.
- niemiecki – spowolnienie wzrostu do 3,1% wobec 11,6% w 2015 r. W głównej mierze wynikało to z wyhamowania sprzedaży dominujących w wymianie, wyrobów elektromaszynowych (wzrost o 3,2%), w tym sprzedaż *urządzeń i maszyn mechanicznych i elektrycznych i ich części* spadła o 2,7% oraz artykułów rolno-spożywczych (wzrost zaledwie o 1,7%), w tym sprzedaż *produktów pochodzenia roślinnego* spadła o 18,5%.
- węgierski – wyhamowanie tempa wzrostu eksportu, do 1,1% wobec 9,5% w 2015 r.
- francuski – eksport w 2016 r. zwiększył się blisko 5-krotnie wolniej niż w 2015 r., tj. o 1,5%.

Ponadto niekorzystne zmiany nastąpiły także w eksporcie na Słowację, gdzie w 2016 r. notowano jego spadek o blisko 2% wobec wzrostu o 9,7% w 2015 r.

Z drugiej strony, wśród rynków unijnych, ożywienie naszej sprzedaży nastąpiło m.in. do Finlandii i Szwecji, gdzie eksport wzrósł odpowiednio o ponad 9% i blisko 8%.

W ujęciu przedmiotowym niższą niż przed rokiem dynamikę eksportu odnotowano w przypadku prawie wszystkich grup produktów (poza wyrobami ceramicznymi). Sprzedaż najważniejszych w obrotach z UE, wyrobów elektromaszynowych spowolniła do wzrostu o 3,4% (wobec 13,7% w 2015 r.), produktów chemicznych do 5,3% (wobec 7,7%), a w przypadku artykułów rolno-spożywczych notowano niemalże stagnację, podczas gdy przed rokiem ich eksport zwiększył się aż o ok. 13%.

Import z UE rósł nieznacznie wolniej niż eksport, tj. o 2,4%, (do ok. 109 mld EUR), co oznacza jego spowolnienie o 4,6 pkt. proc. w porównaniu z rokiem 2015. Inaczej niż w przypadku eksportu, szybciej zwiększył się przywóz z państw strefy euro (o 2,6%), niż z pozostałych rynków UE (o 1,7%). Wzrost przywozu odnotowano w przypadku 16. rynków UE, w tym z Niemiec o 3%, Francji o 5,5%, Niderlandów o 0,6% oraz Czech o 4,9%. Spadki przywozu odnotowano natomiast m.in. z Włoch (o 0,5%) oraz Wielkiej Brytanii (o 2,8%).

Nadwyżka obrotów towarowych z krajami unijnymi wyniosła 37,3 mld EUR, tj. poziom o prawie 1,2 mld EUR wyższy niż przed rokiem. Poprawę salda odnotowano z 17. krajami unijnymi, w tym najwyższą ze/z: Szwecją (o ok. 530 mln EUR), Danią (o ok. 315 mln EUR), Niemcami (o ok. 300 mln EUR), Austrią (o ok. 250 mln EUR), Hiszpanią i Niderlandami (po ok. 225 mln EUR) oraz Włochami i Rumunią (po ok. 200 mln EUR).

Natomiast wśród rynków unijnych, z którymi stan zrównoważenia obrotów pogorszył się najbardziej znalazły się: Francja (redukcja nadwyżki o ok. 220 mln EUR), Węgry (zmniejszenie nadwyżki o ok 245 mln EUR), Belgia (pogłębienie deficytu o 375 mln EUR) oraz Słowacja (zmniejszenie dodatniego salda o 405 mln EUR).

Wykres 6. Dynamika polskiego handlu z wybranymi rynkami UE w okresie 2010-2016* (r/r)

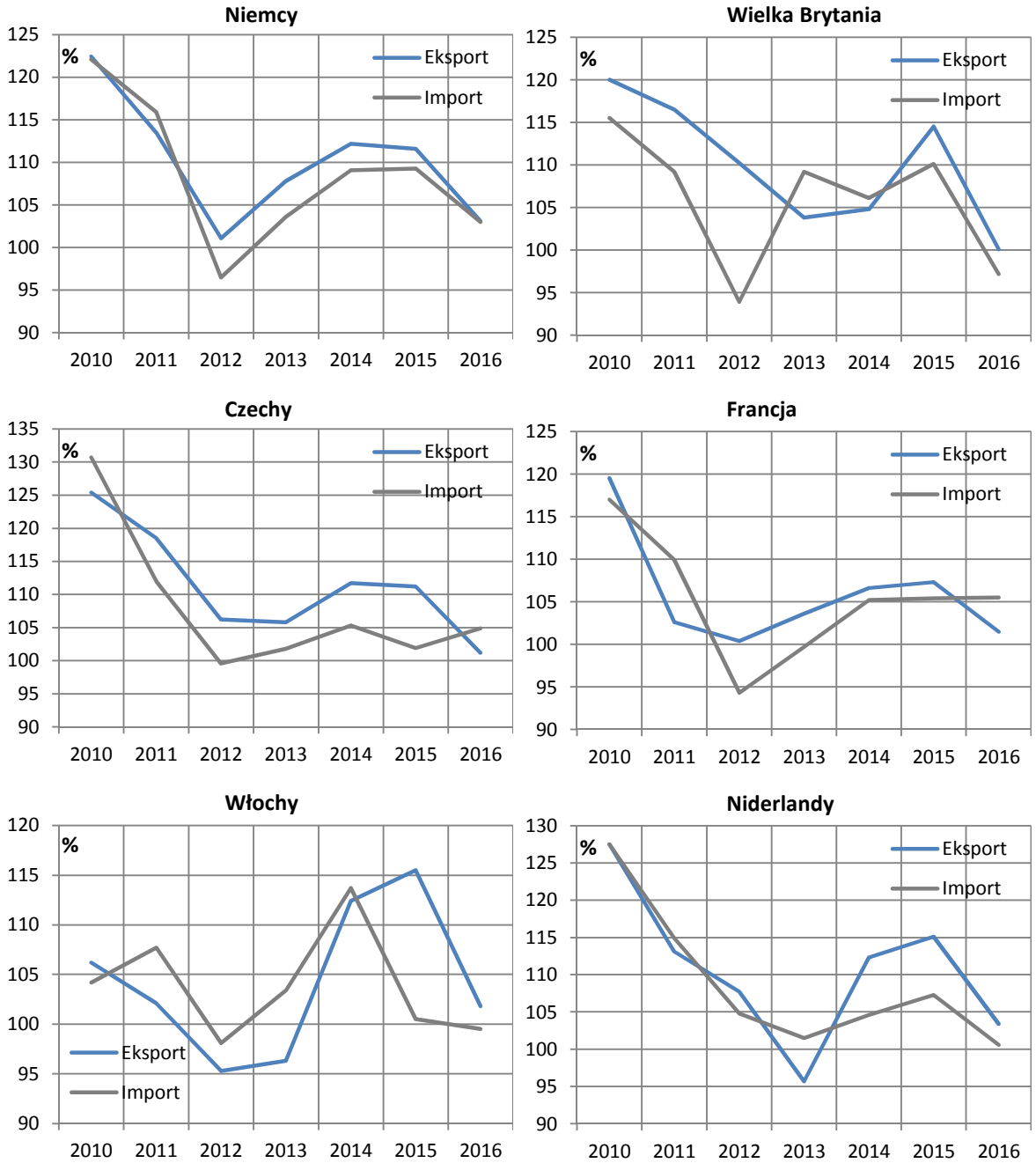

*Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS, * za rok 2016 dane wstępne.*

Korzystnie w 2016 r. kształtował się eksport do pozaunijnych rynków rozwiniętych gospodarczo. Po dwóch latach relatywnie wolnego wzrostu, w roku 2016 eksport do tej grupy państw zwiększył się o 5,6% (do 12 mld EUR), tj. blisko 2,5-krotnie szybciej niż w skali ogólnej. O takim wyniku zadecydowało zarówno zatrzymanie, notowanego w dwóch poprzednich latach, spadkowego trendu eksportu do krajów EFTA (w 2016 r. sprzedaż na te rynki utrzymała się na poziomie zbliżonym do osiągniętego w 2015 r.), jak i dynamiczne zwiększenie eksportu do pozostałych krajów rozwiniętych (poza UE i EFTA) – o 8,7%.

W tej grupie rynków szczególnie szybko wzrósł eksport do Stanów Zjednoczonych (o 7,8%), Kanady (o blisko 12%), Szwajcarii (o 8,4%) oraz Izraela (o ok. 12%). Trend spadkowy był natomiast kontynuowany w sprzedaży do Norwegii (spadek o ponad 9% w 2016 r.).

Pewne spowolnienie nastąpiło z kolei po stronie importu z pozaunijnych krajów rozwiniętych – ze wzrostu o 5,2% w 2015 do 3,6% w 2016 r. (ok. 12,6 mld EUR). Na taki wynik złożyły się: utrzymujące się spadki przywozu z krajów EFTA (o blisko 10%), w tym z Norwegii o ok. 15%, ze Szwajcarii o ok. 5,5% oraz jego ożywienie z pozostałych krajów rozwiniętych (wzrost o 9,7%).

Relatywnie korzystne wyniki obrotów z tą grupą rynków zaowocowały redukcją deficytu o ok. 0,2 mld EUR, do 0,53 mld EUR w 2016 r. Największa poprawa stanu zrównoważenia nastąpiła w obrotach ze/z: Szwajcarią (zwiększenie nadwyżki o ponad 0,2 mld EUR, do 0,4 mld EUR) oraz Kanadą (gdzie w rezultacie dynamicznego wzrostu eksportu, przy jednoczesnym spadku importu o ok. 1,5% dodatnie saldo wzrosło o ok. 0,14 mld EUR, do ok. 0,92 mld EUR). Zdołało to z nawiązką skompensować pogorszenie salda w obrotach m.in. z: Japonią, z którą w wyniku ponad 2,5-krotnie szybszego wzrostu importu (o ponad 10%) niż eksportu nastąpiło pogłębienie deficytu o ok. 0,22 mld EUR, do 2,1 mld EUR, oraz Republiką Południowej Afryki, gdzie spadek eksportu o ponad 3%, przy jednoczesnym dynamicznym zwiększeniu importu – o blisko 30% przełożył się na redukcję nadwyżki o ok. 80 mln EUR, do ok. 0,23 mld EUR.

Wykres 7. Dynamika polskiego handlu z wybranymi rozwiniętymi rynkami pozaunijnymi w okresie 2010-2016* (r/r)

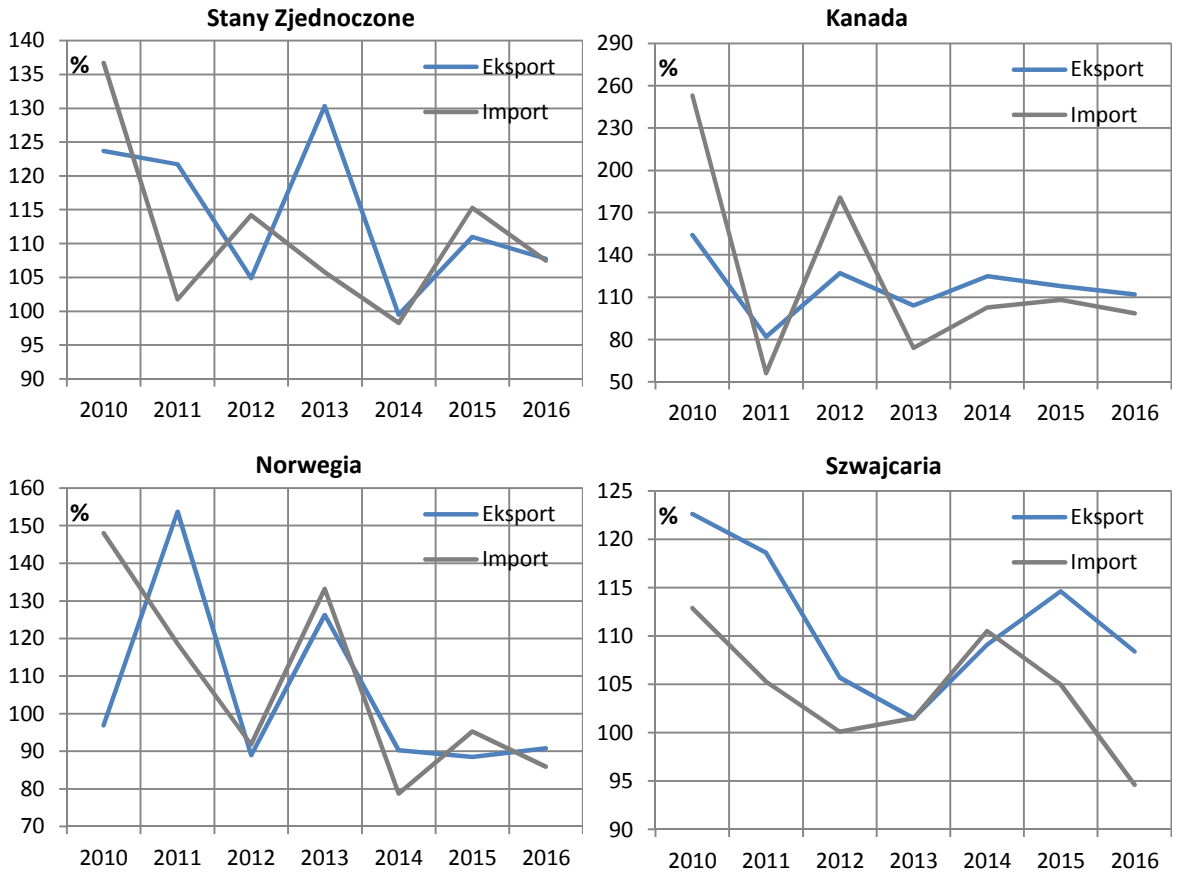

*Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS, * za rok 2016 dane wstępne.*

W 2016 r., już trzeci rok z rzędu, notowano spadek eksportu do krajów rozwijających się i słabiej rozwiniętych (o 1,4%, do 25,3 mld EUR), z tym że było to wynikiem zmniejszenia wywozu do krajów słabiej rozwiniętych spoza WNP, a nie jak w dwóch poprzednich latach, spadku sprzedaży do WNP.

Głębszy niż po stronie eksportu, notowano spadek w imporcie z tej grupy krajów (o 2,4%, do 57,3 mld EUR), co przełożyło się na redukcję głębokiego deficytu o blisko 1,1 mld EUR, do 32 mld EUR (z tym,

że odpowiadała za to wyłącznie poprawa stanu zrównoważenia z krajami WNP, bowiem z pozostałymi słabiej rozwiniętymi nastąpiło jego dalsze pogorszenie).

Jak już wskazano, rok 2016 przyniósł pewne ożywienie w sprzedaży na rynki WNP. Po dwóch latach głębokich spadków, w 2016 r. zwiększył się on o 4,5%, (do 10,6 mld EUR), w tym do Rosji o 1,9%, na Ukrainę o ok. 16% oraz na Białoruś o 2%. Należy jednak zaznaczyć, że te relatywnie korzystne wyniki są efektem niskiej bazy odniesienia. W ujęciu wartościowym bowiem sprzedaż do krajów WNP pozostaje wciąż niska, w tym zdecydowanie niższa niż w roku 2013 (o 30% niższa w przypadku krajów WNP, o 35% Rosji). Jednocześnie po stronie importu z WNP notowano dalsze głębokie spadki (o ok. 15%, do 13,6 mld EUR), w tym z Rosji o 19%, a Białorusi o 5%. Natomiast dynamiczne ożywienie notowano w przywozie z Ukrainy - wzrost aż o 19%.

Obecnie rynki WNP są odbiorcą 5,8% całkowitego eksportu z Polski, w tym Rosja 2,8%, podczas gdy w 2013 r. ten udział sięgał kolejno 9,9% i 5,3%. Po stronie importu w 2016 r. udział WNP wyniósł 7,6%, a Rosji 5,8% wobec odpowiednio ok. 14% i ok. 12% w 2013 r.

Wykres 8. Obroty towarowe Polski z WNP oraz Rosją w okresie 2010 – 2016*

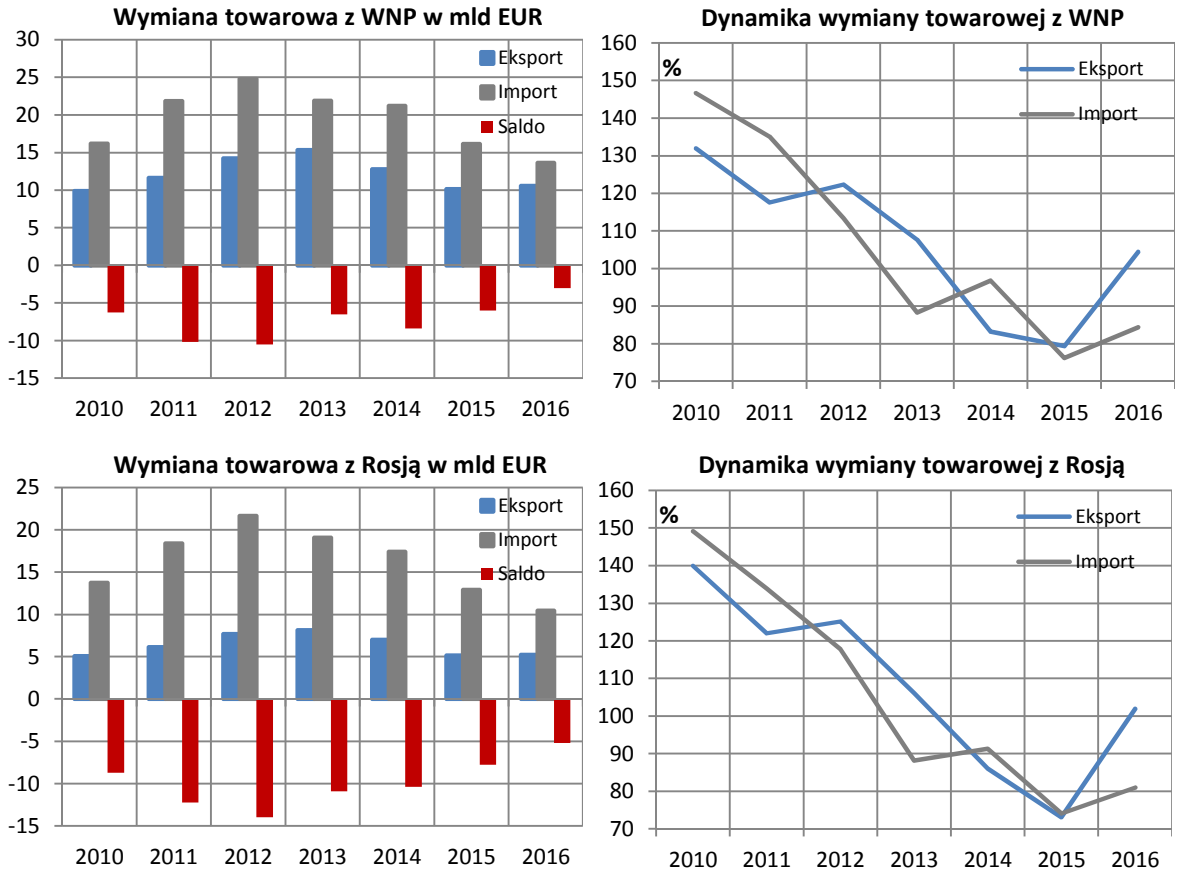

*Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS, * za rok 2016 dane wstępne.*

Zmiany w obrotach z krajami WNP zaowocowały 2-krotną redukcją deficytu, do poziomu 3 mld EUR w 2016 r., czyli najniższego od 2004 r. Z Rosją ujemne saldo zostało zmniejszone o 2,5 mld EUR, do 5,2 mld EUR, czyli poziomu najniższego od 2005 r. Jednocześnie Rosja ponownie uplasowała się na 1. miejscu wśród państw, z którymi Polska odnotowała największą poprawę salda.

W 2016 r. niekorzystne zmiany zaszły w eksporcie do pozostałych rynków rozwijających się i słabiej rozwiniętych (poza WNP). Po notowanych w poprzednich latach dynamicznych jego wzrostach,

w tym zdecydowanie szybszych niż w skali ogólnej, w roku 2016 zmniejszył się on o 5,2% (do 14,7 mld EUR). W szczególności wynikało to ze spadków eksportu do:

- Chin – o ok. 5%, co było konsekwencją głębokiego załamania wywozu wyrobów metalurgicznych (o ponad 35%). Z drugiej strony dynamicznie wzrósł eksport wyrobów elektromaszynowych (o 17%) i obecnie odpowiadają one za 38% całkowitego eksportu z Polski do Chin wobec ok. 30% przed rokiem.
- Zjednoczonych Emiratów Arabskich – o ok. 15%.
- Singapuru – o blisko 30%.
- Meksyku – o blisko 20%.
- Hongkongu – o prawie 20%.
- Egiptu – ok. 5%.
- Brazylii – o 8,5%.

Z kolei sprzedaż do najważniejszego z tej grupy państw naszego rynku eksportowego, Turcji spowolniła do zaledwie 0,7% wzrostu, podczas gdy w 2015 r. był to wzrost o ok. 20%.

Ożywienie eksportu notowano m.in. do Serbii (wzrost o 13,5%), Arabii Saudyjskiej (o ok. 17,5%), Indii (o blisko 45%) oraz Republiki Korei (o blisko 20%). Należy tutaj odnotować, że dynamiczny wzrost sprzedaży do Republiki Korei, podobnie jak w przypadku krajów WNP, wynikał z niskiej bazy odniesienia. W 2015 r. eksport na ten rynek zwiększył się zaledwie o 1%, po tym jak rok wcześniej spadł aż o 30%. Jednocześnie obecny poziom eksportu do Korei (niespełna 0,5 mld EUR) jest ponad 15% niższy niż w 2013 r.

Zasadnicze zmiany zaszły także po stronie importu z rynków słabiej rozwiniętych spoza WNP – po jego wzroście o ponad 17% w 2015 r., w kolejnym roku zwiększył się już tylko o 2,6% (do 43,7 mld EUR). Wśród najważniejszych ryków importowych tej grupy państw najbardziej spowolnił przywóz z: Chin (do wzrostu o 5,5%), Turcji (do 7,8%), Wietnamu (do blisko 10%) wobec wzrostów kolejno o ponad 16%, ok. 30% i ponad 40% w roku 2015. Spadki natomiast odnotowano w imporcie m.in. z: Tajwanu (o ok. 8%), Brazylii (o 9%), Singapuru i Malezji (po ponad 30%) oraz Indonezji (o 5%).

Z drugiej strony w 2016 r. pewne ożywienie przywozu – w stosunku do roku 2015 – odnotowano w przypadku Republiki Korei - wzrost o 2,7% (wobec spadku o 9% w 2015 r.) oraz Argentyny – wzrost o blisko 10% (wobec ok. 2% spadku przed rokiem).

Wyniki obrotów z rynkami słabiej rozwiniętymi (spoza WNP) przełożyły się na dalsze pogłębienie ujemnego salda obrotów - o 1,9 mld EUR, do 29 mld EUR, w tym z Chinami o 1,2 mld EUR, do 19,9 mld EUR. Jednocześnie Chiny znalazły się na pierwszym miejscu na liście krajów, z którymi w 2016 r. notowaliśmy największe pogorszenie salda obrotów.

Wśród tej grupy państw pogorszenie stanu zrównoważenia odnotowano również m.in. z: Arabią Saudyjską (zmniejszenie nadwyżki o 0,28 mld EUR), Katarem (przekształcenie nadwyżki w wysokości 27 mln EUR w deficyt ok. 0,2 mld EUR), Turcją (zmniejszenie dodatniego salda o blisko 0,2 mld EUR) oraz Bangladeszem (pogłębienie deficytu o prawie 0,2 mld EUR).

W przekroju przedmiotowym największe pogłębienie deficytu z krajami słabiej rozwiniętymi spoza WNP notowano w obrotach: *odzieżą i dodatkami odzieżowymi* (o ok. 525 mln EUR), *pojazdami oraz ich częściami i akcesoriami* (o ok. 315 mln EUR), *paliwami mineralnymi, olejami mineralnymi i produktami ich destylacji* (o ok. 210 mln EUR), *miedzią i wyrobami z miedzi* (o ok. 180 mln EUR) oraz *maszynami i urządzeniami elektrycznymi oraz ich częściami* (o ok. 180 mln EUR).

Wykres 9. Obroty towarowe Polski z wybranymi rynkami słabiej rozwiniętymi w latach 2010-2016*

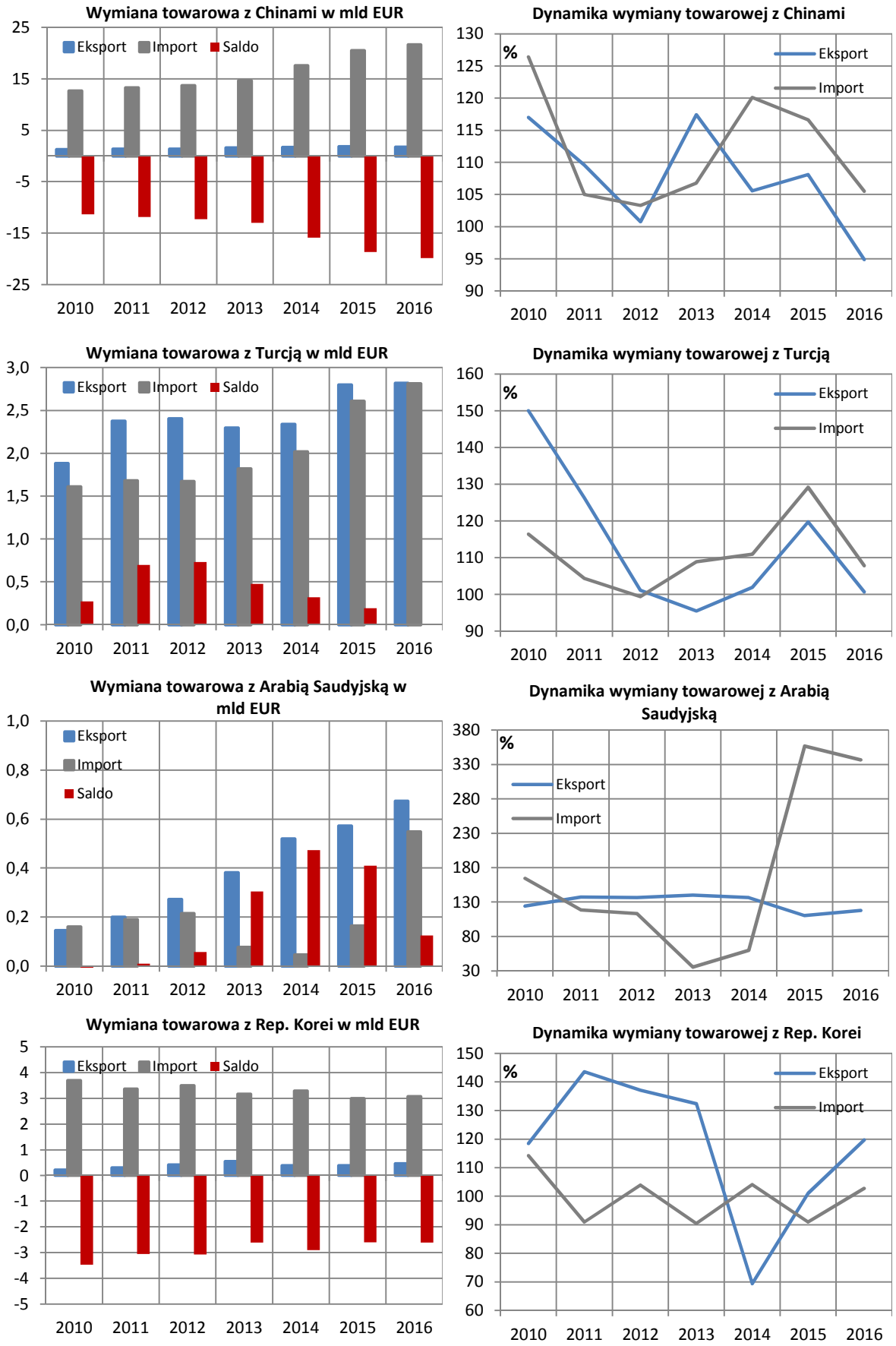

Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS, za rok 2016 dane wstępne.

Syntetyczną prezentację zmian struktury geograficznej obrotów w roku 2016 na tle roku 2015 oraz ich wpływu na zmianę salda przedstawiono w załączniku nr 1.

4. Zmiany obrotów w przekroju towarowym

W 2016 roku spośród głównych grup towarowych najwyższy wzrost eksportu odnotowano w przypadku:

- **wyrobów przemysłu lekkiego** – o 12,2%, do ok. 8,3 mld EUR;
- **wyrobów różnych** – o 8,3%, do ok. 13,6 mld EUR (w tym przede wszystkim w pozycji *meble, pościel, materace itp.* o 8,2%, do ponad 11 mld EUR);
- **wyrobów ceramicznych** – o 7,9%, do ok. 4,8 mld EUR.

Wykres 10. Dynamika eksportu w głównych grupach towarowych w latach 2010–2016 (r/r).

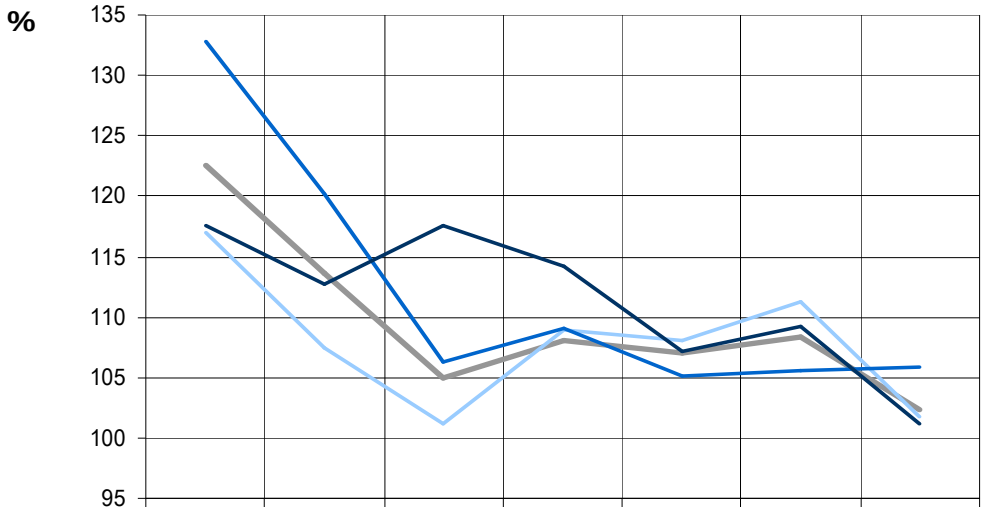

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
ogółem	122,6	113,6	104,9	108,0	107,0	108,3	102,3
elektromaszynowe	117,0	107,5	101,1	108,9	108,0	111,3	101,8
chemiczne	132,8	120,2	106,3	109,0	105,1	105,5	105,8
rolno-spożywcze	117,5	112,7	117,5	114,2	107,1	109,2	101,2

*Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS, *dane wstępne.*

Utrzymujący się w ubiegłym roku trend dynamicznego wzrostu wywozu **wyrobów przemysłu lekkiego** przełożył się na zwiększenie ich udziału w polskiej sprzedaży zagranicznej ogółem do 4,5%, tj. o 0,4 pkt. proc. wobec 2015 r. Było to rezultatem znacznie szybszego wzrostu eksportu głównej pozycji tej grupy, tj. *odzieży i dodatków odzieżowych* o 14,6%, do ok. 4,7 mld EUR, co z kolei odpowiadało za ponad 55% sprzedaży w tej grupie towarowej. Jednocześnie odnotowano dynamiczny wzrost importu wyrobów przemysłu lekkiego, tj. o 8,2%, do blisko 11,3 mld EUR. Przełożyło się to na nieznaczne zmniejszenie deficytu notowanego w obrotach tymi wyrobami, do ok. 2,9 mld EUR.

Tradycyjnie już największy udział w polskiej wymianie towarowej z zagranicą, zarówno po stronie eksportu, jak i importu w 2016 r. miały **wyroby przemysłu elektromaszynowego.** W tej grupie towarów – stanowiących 40,6% polskiego wywozu ogółem oraz 39% przywozu – wśród głównych pozycji najszybszy wzrost sprzedaży odnotowano w przypadku *pojazdów nieszynowych oraz ich części i akcesoriów* - o 13%. Sprzedaż dominujących pod względem wartościowym *kotłów, maszyn i urządzeń mechanicznych oraz ich części* zwiększyła się o 3,3%. Z kolei import wyrobów tego przemysłu zmniejszył się o 1,3%, do ok. 69,7 mld EUR. Wyniki te przełożyły się na zwiększenie

tradycyjnie już notowanej nadwyżki w obrotach tą grupą towarów o 2,2 mld EUR, do blisko 5 mld EUR.

W analizowanym okresie na drugim miejscu pod względem wielkości obrotów znalazły się **wyroby przemysłu chemicznego** (blisko 60 mld EUR). Stanowiły one odpowiednio 14% polskiego wywozu ogółem i ok. 18% przywozu. W 2016 roku zarówno po stronie eksportu, jak i importu notowano ich szybszy wzrost niż przeciętnie, tj. po 5,8%, do 25,7 mld EUR w wywozie i do 32,3 mld EUR w przywozie. Wpłynęło to na dalsze pogłębienie deficytu w obrotach tymi towarami o 0,4 mld EUR, tj. do ponad 6,6 mld EUR.

Wykres 11. Dynamika importu w głównych grupach towarowych w latach 2010–2016 (r/r).

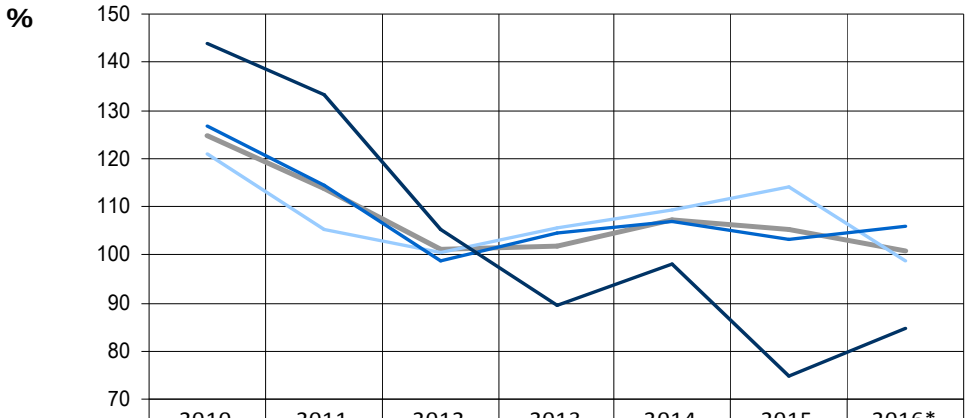

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
ogółem	124,8	113,7	101,0	101,9	107,3	105,2	100,9
elektromaszynowe	121,0	105,1	100,4	105,4	109,4	114,1	98,7
chemiczne	126,7	114,6	98,8	104,7	106,9	103,3	105,8
mineralne	143,8	133,3	105,1	89,5	97,9	74,7	84,8

*Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS, *dane wstępne.*

Kolejną najważniejszą grupą w polskiej wymianie towarowej w 2016 r. były **artykuły rolno-spożywcze** – stanowiące 13,2% polskiej sprzedaży i 9,5% całkowitego przywozu. Eksport artykułów rolno-spożywczych wzrósł o 1,2%, do ok. 24,1 mld EUR, a import o 6,2%, do ok. 17,1 mld EUR. Szybsze tempo wzrostu importu niż eksportu, wpłynęło na zmniejszenie nadwyżki w obrotach tymi towarami o 0,7 mld EUR, do ok. 7,1 mld EUR. Największe dodatnie saldo zostało wygenerowane w handlu *mięsem i podrobami jadalnymi* (ok. 2,6 mld EUR), *przetworami ze zbóż, mąki, skrobi lub mleka itp.* oraz *tytoniem i przetworzonymi namiastkami tytoniu* (po ok. 1,3 mld EUR).

W ujęciu geograficznym w 2016 r. najszybszy wzrost eksportu towarów rolno-spożywczych pośród naszych głównych partnerów handlowych, dotyczył Austrii (o 15,2%), Hiszpanii (o 14,4%) oraz Rumunii (o 14,3%), zaś pośród słabiej dotychczas wykorzystywanych i rozpoznanych rynków: Nigerii, RPA czy Arabii Saudyjskiej. Po trzech latach spadków, sprzedaż art. rolno-spożywczych wzrosła również na Białoruś (o ponad 40%), jakkolwiek należy uwzględnić stosunkowo niską bazę odniesienia. Powyższe wyniki w pewien sposób skompensowały spadek wywozu produktów żywnościowych na rynek francuski (o 17,4%), włoski (o 6,2%), rosyjski (o 5,6%) oraz słowacki (o 5,4%).

Szybsze niż przeciętne tempo wzrostu eksportu odnotowano w następujących głównych pozycjach:

- *przetwory ze zbóż, mąki, skrobi lub mleka* (o 12,9%, do ponad 2 mld EUR);
- *przetwory z warzyw, owoców itd.* (o 12,3%, do ok. 1,2 mld EUR);
- *ryby, skorupiaki, mięczaki i inne bezkręgowce wodne* (o 12%, do ok. 1,3 mld EUR);
- *przetwory z mięsa ryb, skorupiaków, mięczaków itd.* (o 9,6%, do ok. 1,3 mld EUR);
- *cukry i wyroby cukiernicze* (o 9,5%, do 0,6 mld EUR).

W tym czasie po stronie importu najszybciej wzrósł przywóz *nasion i owoców oleistych itp*. (o 30,9%, do ok. 0,6 mld EUR), *ryb, skorupiaków, mięczaków i innych bezkręgowców wodnych* (o 20,8%, do ok. 1,8 mld EUR), *tłuszczy i olei zwierzęcych* (o 12,4%, do 0,8 mld EUR), a także *zbóż* (o 11,8%, do ok. 1 mld EUR).

Jak już wcześniej wskazano, swoją pozycję w polskim handlu zagranicznym umocniły ***meble i ich części,*** których udział w całkowitym polskim eksporcie zwiększył się o 0,3 pkt. proc., do 6%. Było to następstwem ponad 3,5-krotnie wyższego niż przeciętnie tempa wzrostu ich sprzedaży, tj. o 8,2%, do ok. 11 mld EUR. Przełożyło się to również na zwiększenie nadwyżki w obrotach meblami o 0,6 mld EUR, do ok. 8,5 mld EUR.

Wykres 12. Saldo obrotów w przekroju towarowym w 2016 r. (na tle 2015 r.)

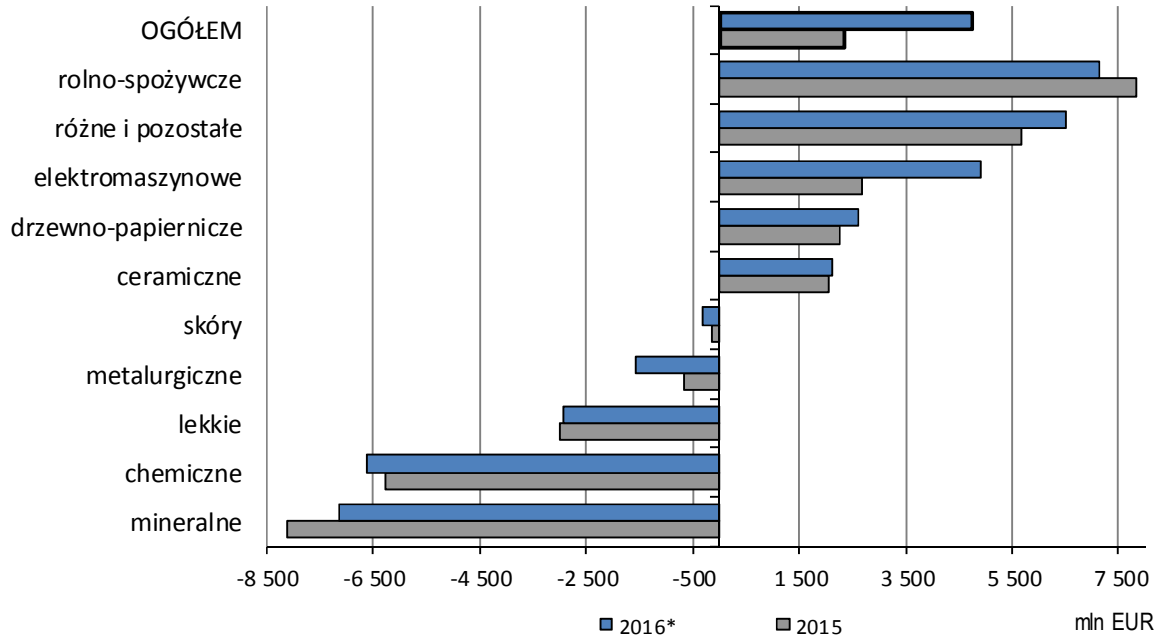

*Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS, *dane wstępne.*

Na liście najważniejszych pozycji w polskim eksporcie (agregowanych na poziomie 4-cyfrowych kodów CN), gdzie wartość eksportu przekroczyła 1 mld EUR w 2016 roku, najwyższy wzrost sprzedaży odnotowano w przypadku:

- *silników turboodrzutowych itp.* (CN 8411) – o 18,6%, do 1,9 mld EUR;
- *samochodów osobowych* (CN 8703) – o 16,5%, do 6,9 mld EUR;
- *preparatów do makijażu i pielęgnacji skóry* (CN 3304) – o 14,9%, do 1,2 mld EUR;
- *transformatorów elektrycznych* (CN 8504) – o 14,7%, do ponad 1 mld EUR;
- *chleba, pieczywa cukierniczego, ciastek itd.* (CN 1905) – 14,6%, do ok. 1,3 mld EUR;
- *taśm i dysków magnetycznych* (CN 8523) – wzrost o 13,9%, do ok. 1,4 mld EUR;
- *części i akcesoriów samochodowych* (CN 8708) – o 13,2%, do ok. 10,2 mld EUR;
- *samochodów ciężarowych* (CN 8704) – o 12,3%, do 1,7 mld EUR;
- *artykułów z tworzyw sztucznych* (CN 3926)– o 11,4%, do 1,5 mld EUR;
- *pozostałych mebli bez mebli do siedzenia lub spania* (CN 9403) – o 9,4%, do 3,8 mld EUR.

Syntetyczną prezentację zmian struktury towarowej obrotów w 2016 r. na tle 2015 r. oraz ich wpływ na zmianę salda przedstawiono w załączniku nr 2.

5. Projekcja obrotów towarowych na 2017 rok

MFW szacuje, że w 2017 r. globalny PKB przyspieszy o 0,3 pkt. proc, do 3,4%. Poprawa koniunktury ma nastąpić zarówno w państwach rozwiniętych, jak i rozwijających się. Większe ożywienie eksperci z MFW przewidują dla światowego handlu, który ma wzrosnąć o 3,8%[3], tj. 2-krotnie szybciej niż przed rokiem. W 2017 r. nie powinny występować duże dysproporcje w tempie wzrostu obrotów miedzy krajami rozwiniętymi, a rynkami wschodzącymi i rozwijającymi się. Szacuje się, że wolumen handlu towarów i usług rynków rozwiniętych wzroście o 3,6%, a pozostałych o 4%.

Prognozy dot. ważnych z punktu widzenia naszej wymiany handlowej wskaźników/czynników pozwalają na względnie optymistyczną ocenę perspektyw wzrostu polskiego handlu zagranicznego w 2017 r. Wśród nich należy wskazać:

- Szacowane przyspieszenie konsumpcji wewnętrznej w Polsce (w związku z rosnącymi wynagrodzeniami i znacznymi transferami społecznymi, zwłaszcza w ramach programu 500+). Jednocześnie to właśnie konsumpcja wewnętrzna ma być w 2017 r. głównym motorem wzrostu gospodarczego.
- Przewidywane pobudzenie w inwestycjach w rezultacie zwiększających się dochodów do dyspozycji gospodarstw domowych i konsumpcji oraz przyspieszenia wykorzystywania środków z nowej unijnej perspektywy finansowej na lata 2014-2020.
- Prognozowany wzrost cen ropy naftowej (wg MFW o ok. 20%, do 51,2 USD za baryłkę), co przełoży się na zwiększenie wartości importu do Polski produktów mineralnych. Jednocześnie wzrost cen ropy naftowej powinien zaowocować stopniowym powrotem na ścieżkę wzrostu państw eksportujących surowce.
- Szacowane przyspieszenie wolumenu importu towarów i usług w krajach UE (wg KE o 0,4 pkt. proc., do 3,9%), w tym w strefie euro o 0,5 pkt. proc., do 3,8%, Niemczech o 0,7 pkt. proc., do 4,1%, Czechach o 1,9 pkt. proc., do 4,4%, Włoszech o 1,8 pkt. proc., do 3,9%.
- Prognozowane przyspieszenie niemieckiego eksportu, którego jesteśmy poddostawcami (wg Komisji Europejskiej wolumen niemieckiego eksportu towarów i usług wzrośnie o 2,9% w 2017 r., tj. o 0,4 pkt. proc. szybciej niż w 2015 r.).
- Poprawa koniunktury gospodarczej w państwach WNP (po dwóch latach recesji, w 2017 r. PKB WNP ma wzrosnąć o 1,5%, w tym Rosji o 1,1%) co powinno się przełożyć na stopniową normalizację naszej wymiany ze wschodnimi partnerami.
- Coraz szersze wychodzenie eksporterów na rynki pozaunijne (mają temu służyć: otwieranie nowych placówek handlowych w świecie, a także ich reforma; programy wsparcia dla przedsiębiorców).
- Szacowane przyspieszenie wzrostu gospodarczego oraz produkcji przemysłowej w Polsce.

Biorąc powyższe pod uwagę szacujemy, że w 2017 r.:

- eksport wzroście o 5%, do ok. 192,8 mld EUR
- import wzroście o 6,5%, do ok. 190,5 mld EUR, w rezultacie

nadwyżka obrotów towarowych wyniesie ok. 2,3 mld EUR.

Warto jednak podkreślić, że prognozy te są obarczone dużym marginesem niepewności. Jak pokazał rok 2016 globalna sytuacja polityczna i gospodarcza zmienia się dynamicznie i staje się coraz mniej przewidywalna. W 2017 r. gospodarka światowa będzie musiała się zmierzyć z kolejnymi poważnymi wyzwaniami, wśród których znajdują się m.in.: protekcjonizm polityki amerykańskiej, stosunki handlowe USA-Chiny, przyszłość TTIP, rozwój gospodarczy Chin, szerzenie się populistycznych nastrojów, konflikty zbrojne oraz trudne do przewidzenia działania Rosji.

[3] Wolumen eksportu towarów i usług.

Duża doza niepewności koncertuje się także wokół rozwoju sytuacji politycznej w UE. W roku bieżącym dla UE kluczowe będą wiosenne wybory prezydenckie we Francji oraz jesienne wybory parlamentarne w Niemczech, jakkolwiek nie można wykluczyć przedterminowych wyborów parlamentarnych w innych państwach. Ponadto poważnym wyzwaniem, przed którym stoi obecnie UE jest napływ imigrantów i terroryzm.

Od rozwoju wyżej wskazanych czynników będzie zależeć wzrost globalnej, w tym polskiej gospodarki, a w ślad za tym wyniki światowych, w tym naszych obrotów.

Załącznik 1. Zmiany struktury geograficznej obrotów towarowych Polski w 2016 r. i ich wpływ na saldo wymiany

	Grupy krajów / kraje	2015			2016*			Zmiany względem 2015		
								eksport	import	ogółem
								wzrost (+)	wzrost (-)	popr. (+)
		Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import	Saldo	spadek (-)	spadek (+)	pog. (-)
		mln EUR								
	POLSKA OGÓŁEM, W TYM:	**179 578**	**177 233**	**2 345**	**183 634**	**178 874**	**4 760**	**4 056**	**-1 641**	**2 415**
KRAJE ROZWINIĘTE GOSPODARCZO		**153 943**	**118 502**	**35 440**	**158 352**	**121 548**	**36 804**	**4 409**	**-3 045**	**1 364**
1.	**UNIA EUROPEJSKA**	**142 543**	**106 375**	**36 168**	**146 317**	**108 981**	**37 337**	**3 774**	**-2 606**	**1 168**
1.1.	**KRAJE STREFY EURO**	**101 321**	**84 903**	**16 418**	**103 862**	**87 148**	**16 714**	**2 541**	**-2 245**	**296**
	NIEMCY	48 671	40 558	8 113	50 195	41 777	8 417	1 524	-1 220	304
	FRANCJA	9 947	6 647	3 300	10 093	7 015	3 077	146	-369	-222
	WŁOCHY	8 686	9 550	-864	8 842	9 503	-661	156	47	203
	NIDERLANDY	7 949	6 827	1 122	8 217	6 871	1 346	268	-44	224
	HISZPANIA	4 695	3 925	770	4 997	4 000	997	302	-75	227
1.2	**POZOSTAŁE KRAJE UE**	**41 222**	**21 472**	**19 750**	**42 455**	**21 833**	**20 622**	**1 233**	**-361**	**872**
	WIELKA BRYTANIA	12 103	4 799	7 304	12 110	4 666	7 444	7	133	140
	REPUBLIKA CZESKA	11 916	6 176	5 740	12 058	6 481	5 577	142	-305	-163
	SZWECJA	4 921	3 265	1 657	5 310	3 125	2 185	388	140	528
	WĘGRY	4 775	2 889	1 887	4 828	3 186	1 642	53	-297	-244
2.	**POZOSTAŁE KRAJE ROZWINIĘTE (POZA UE)**	**11 399**	**12 127**	**-728**	**12 035**	**12 567**	**-533**	**635**	**-440**	**195**
	STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI	4 027	4 732	-704	4 342	5 085	-743	315	-353	-39
	NORWEGIA	2 461	2 201	260	2 235	1 892	343	-226	310	84
	SZWAJCARIA	1 593	1 410	183	1 726	1 334	392	133	76	209
	KANADA	1 116	335	781	1 249	330	919	133	5	138
	RPA	521	215	305	504	277	227	-17	-62	-79
POZOSTAŁE KRAJE (POZA KRAJAMI ROZWINIĘTYMI)		**25 636**	**58 731**	**-33 095**	**25 282**	**57 326**	**-32 044**	**-353**	**1 405**	**1 051**
1.	**WSPÓLNOTA NIEPODLEGŁYCH PAŃSTW**	**10 132**	**16 141**	**-6 009**	**10 583**	**13 619**	**-3 035**	**451**	**2 522**	**2 973**
	ROSJA	5 125	12 884	-7 760	5 220	10 432	-5 212	96	2 452	2 547
	UKRAINA	2 977	1 530	1 447	3 463	1 823	1 641	486	-293	193
	BIAŁORUŚ	1 196	758	439	1 221	720	501	24	38	63
2.	**INNE KRAJE (BEZ ROZWINIĘTYCH I WNP)**	**15 503**	**42 590**	**-27 086**	**14 699**	**43 708**	**-29 009**	**-804**	**-1 118**	**-1 922**
	TURCJA	2 797	2 606	191	2 817	2 810	7	20	-204	-184
	CHINY	1 820	20 483	-18 664	1 727	21 607	-19 880	-93	-1 123	-1 216
	SERBIA	615	210	405	698	254	444	83	-44	40
	ARABIA SAUDYJSKA	572	163	409	673	548	125	101	-385	-284
	INDIE	420	1 572	-1 152	604	1 888	-1 284	184	-316	-132
	MEKSYK	589	496	94	479	484	-5	-111	12	-99

*Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS, *dane wstępne.*

Załącznik 2. Zmiany struktury przedmiotowej obrotów towarowych Polski w 2016 r. i ich wpływ na saldo wymian

Kod CN	Grupy towarowe / sekcje CN	2015			2016*			Zmiany		
								eksportu	importu	salda
								wzrost (+)	wzrost (-)	popr. (+)
		Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import	Saldo	spadek (-)	spadek (+)	pog. (-)
		mln EUR								
	POLSKA OGÓŁEM	**179 578**	**177 233**	**2 345**	**183 634**	**178 874**	**4 760**	**4 056**	**-1 641**	**2 415**
	ARTYKUŁY ROLNO-SPOŻYWCZE	**23 887**	**16 068**	**7 818**	**24 182**	**17 060**	**7 122**	**296**	**-992**	**-696**
I	ZWIERZĘTA ŻYWE; PRODUKTY POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO	7 291	4 516	2 775	7 517	5 025	2 492	226	-509	-283
II	PRODUKTY POCHODZENIA ROŚLINNEGO	4 737	4 087	651	4 379	4 320	59	-359	-233	-592
III	TŁUSZCZE, OLEJE POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO I ROŚLINNEGO; PROD. ICH ROZKŁADU	614	734	-120	623	825	-203	9	-91	-82
IV	GOTOWE ARTYKUŁY SPOŻ.; NAPOJE BEZALKOHOL., ALKOHOL I OCET; TYTOŃ	11 244	6 732	4 513	11 664	6 891	4 774	420	-159	261
	PRODUKTY MINERALNE	**6 127**	**14 241**	**-8 114**	**4 942**	**12 079**	**-7 137**	**-1 185**	**2 162**	**977**
V	PRODUKTY MINERALNE	6 127	14 241	-8 114	4 942	12 079	-7 137	-1 185	2 162	977
	WYROBY PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO	**24 278**	**30 530**	**-6 251**	**25 698**	**32 307**	**-6 609**	**1 420**	**-1 777**	**-358**
VI	PRODUKTY PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO I PRZEMYSŁÓW POKREWNYCH	11 862	17 141	-5 279	12 740	18 144	-5 405	878	-1 004	-126
VII	TWORZYWA SZTUCZNE I WYROBY Z NICH; KAUCZUK I WYROBY Z KAUCZUKU	12 417	13 389	-972	12 959	14 163	-1 204	542	-774	-232
	SKÓRY	**1 072**	**1 201**	**-129**	**1 039**	**1 337**	**-298**	**-33**	**-136**	**-169**
VIII	SKÓRY; WYROBY Z NICH; ART. PODRÓŻNE, TORBY ,POJEMNIKI	1 072	1 201	-129	1 039	1 337	-298	-33	-136	-169
	WYROBY PRZEMYSŁU DRZEWNO-PAPIERNICZEGO	**8 610**	**6 350**	**2 260**	**9 057**	**6 431**	**2 626**	**447**	**-81**	**366**
IX	DREWNO I WYROBY Z NIEGO; WYROBY Z KORKA, SŁOMY, ESPARTO; WYR. KOSZYKARSKIE	3 702	1 358	2 344	3 896	1 420	2 475	194	-63	131
X	ŚCIER DRZEWNY LUB Z INNEGO WŁÓKNISTEGO MAT. CELULOZOWEGO; PAPIER I TEKTURA	4 908	4 992	-84	5 161	5 011	150	254	-19	235
	WYROBY PRZEMYSŁU LEKKIEGO	**7 433**	**10 410**	**-2 978**	**8 341**	**11 269**	**-2 928**	**909**	**-859**	**50**
XI	MATERIAŁY I WYROBY WŁÓKIENNICZE	6 338	8 834	-2 497	7 081	9 606	-2 525	744	-772	-28
XII	OBUWIE, NAKRYCIA GŁOWY, PARASOLE, LASKI, PIÓRA, SZTUCZNE KWIATY	1 095	1 576	-481	1 260	1 663	-403	165	-87	78
	WYROBY CERAMICZNE	**4 424**	**2 374**	**2 050**	**4 775**	**2 653**	**2 122**	**351**	**-279**	**72**
XIII	WYROBY Z KAMIENI GIPSU, CEMENTU, AZBESTU, MIKI ITP; WYROBY CERAMICZNE, SZKŁO	3 377	1 990	1 388	3 589	2 171	1 417	211	-182	30
XIV	PERŁY; METALE I KAMIENIE SZLACHETNE I PÓŁSZLACHETNE; SZTUCZNA BIŻUTERIA	1 047	384	662	1 186	482	704	140	-98	42
	WYROBY METALURGICZNE	**17 796**	**18 474**	**-678**	**17 228**	**18 786**	**-1 558**	**-569**	**-311**	**-880**
XV	WYROBY NIESZLACHETNE I WYROBY Z METALI NIESZLACHETNYCH	17 796	18 474	-678	17 228	18 786	-1 558	-569	-311	-880
	WYROBY PRZEMYSŁU ELEKTROMASZYNOWEGO	**73 267**	**70 587**	**2 680**	**74 597**	**69 675**	**4 922**	**1 330**	**913**	**2 243**
XVI	URZĄDZENIA MECHANICZNE I ELEKTRYCZNE; DO REJESTRACJI I ODBIORU DŹWIĘKU	44 559	46 383	-1 824	44 736	44 742	-7	177	1 640	1 818
XVII	POJAZDY, STATKI POWIETRZNE, JEDNOSTKI PŁYWAJĄCE I WSPÓŁDZIAŁ. URZĄDZENIA	26 010	19 837	6 173	27 010	20 601	6 408	1 000	-764	236
XVIII	PRZYRZĄDY, APARATY OPTYCZNE, KINEMATOGRAF., POMIAROWE, MEDYCZNE, ZEGARKI, IN	2 698	4 367	-1 669	2 852	4 331	-1 479	154	36	189
	WYROBY RÓŻNE I POZOSTAŁE	**12 583**	**4 530**	**8 053**	**13 626**	**5 245**	**8 381**	**1 043**	**-716**	**328**
XIX	BROŃ I AMUNICJA; CZĘŚCI I AKCESORIA	103	138	-35	131	207	-76	28	-70	-41
XX	WYROBY RÓŻNE	12 457	4 373	8 084	13 457	5 022	8 435	1 000	-649	351
XXI	DZIEŁA SZTUKI, PRZEDMIOTY KOLEKCJONERSKIE	24	19	5	39	16	22	15	3	18
XXII	POZOSTAŁE	102	2 467	-2 365	149	2 032	-1 883	47	435	482

*Źródło: DSR MR na podstawie danych GUS, *dane wstępne.*

Opracowano:
w Wydziale Analiz Makroekonomicznych i Prognoz
w Departamencie Strategii Rozwoju
Rafał Staśkiewicz
Monika Walczak

Akceptowała:
Monika Krupa-Leończyk
Naczelnik Wydziału

Aneta Piątkowska
Zastępca Dyrektora Departamentu

Warszawa, marzec 2017 r.